

Misijná stratégia Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku

Predkladá VMV ECAV a synodálna pracovná skupina Misia a kresťanské šafárenie

Cirkev, ktorá sa chce podeliť o tajomstvo viery

I.

Úvod

Pre mnohých je cirkev tajomstvom. A ona ním skutočne aj je. Je to preto, lebo cirkev nie je ľudskou, ale Božou ustanovizňou. Jej pôvodcom je Boh, a vďaka tomu - i napriek ľudským zlyhaniam jednotlivcov - dokázala po stáročia vždy obstáť, vo všetkých zápasoch a utrpeniach. **Pulzuje v nej láska, ktorej prameň nevysychá**, lebo má pôvod v Bohu, a Ten je večný.

Evanjelická cirkev a. v. na Slovensku (ECAV) sa chce podeliť o toto tajomstvo. Túži priviesť k prameňu lásky všetkých, ktorí majú záujem, „...ale najmä domácich viery“ (G 6,10).

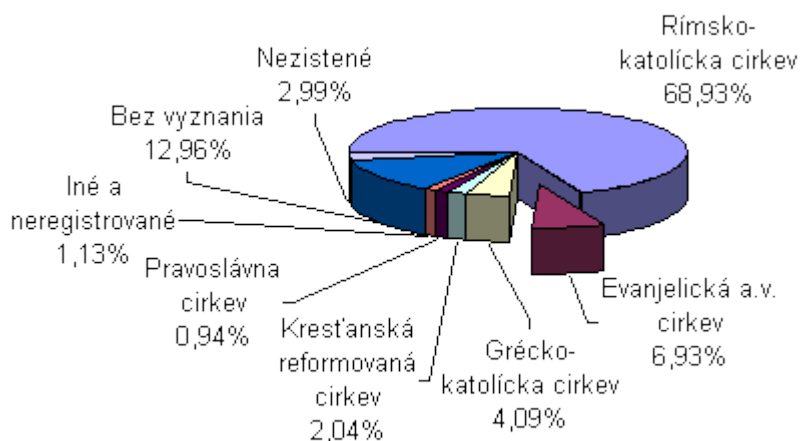
Známe sú prípady ľudí, ktorí zomreli v púšti len pár metrov od oázy, ktorá skrývala vodu. Vedeli by o tom rozprávať obyvatelia krajín, ktorých územie pokrýva skutočná púšť. Nehynie aj dnešný postmoderný človek, ktorý neuznáva authority a málo čomu verí, na duchovnej púšti tohto sveta len pár krokov od prameňa?

Kde začať a ktorým smerom vykročiť? Aký je vôbec zmysel nášho ľudského namáhania sa na tejto zemi? Čo príde po smrti? Kde sú tí, ktorí by pomohli naznačiť smer...? **To všetko sú otázky, na ktoré ECAV chce dať a dáva odpoveď.**

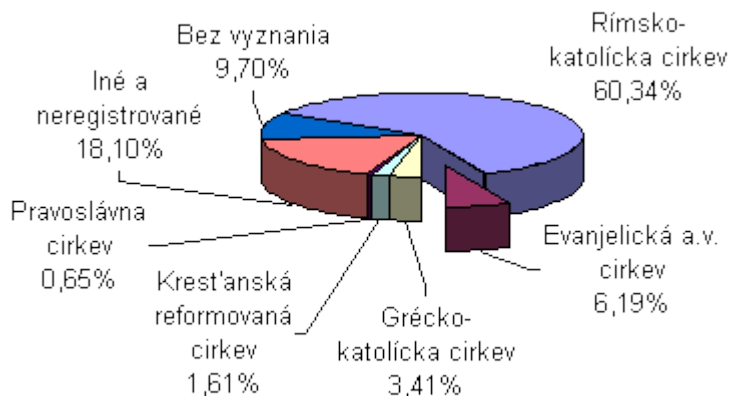
II.

Analýza stavu

Náboženská štruktúra obyvateľstva SR

Údaje podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001.
© Štatistický úrad SR, november 2001.

Údaje podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 1991.
© Štatistický úrad SR, január 1992.

Obyvateľstvo podľa náboženského vyznania v SR

Rok sčítania	Počet veriacich osôb	z toho osoby hlásiace sa k cirkvi				Osoby bez vyznania	Nezistené
		Rímsko-katolíckej	Evangelickej a. v.	Grécko-katolíckej	Reformovanej kresťanskej		
1991	3840949	3187383	326 397	178 733	82 545	515551	917 835
2001	4521549	3708120	372 858	219 831	109 735	697308	160 598

V porovnaní s rokom 1991 sa podiel veriacich osôb z celkového počtu obyvateľov zvýšil zo **72,8 % na 84,1 %**. Pritom **vzrástol podiel obyvateľov, ktorí sa prihlásili k Rímskokatolíckej cirkvi zo 60,4 % v roku 1991 na 68,9 %, k Evangelickej cirkvi augsburského vyznania zo 6,2 % na 6,9 %**, ku Gréckokatolíckej cirkvi z 3,4 % na 4,1 % a k Reformovanej kresťanskej cirkvi z 1,6 % na 2 %.

Tabuľka: Percentuálny podiel najpočetnejších vierovyznaní na Slovensku

	1880	1910	1930	1950	1991	2001
rímskokatolícke	66,4	69,7	71,8	76,2	60,3	68,9
gréckokatolícke	7,0	6,7	6,4	6,5	3,4	4,1
evangelické a. v.	15,3	13,4	12,0	12,9	6,2	6,9
reformované kresť.	5,5	5,3	4,3	3,3	1,6	2,0
izraelitské (ŽNO)	5,7	4,8	4,1	0,2	0,0	0,0
Iné, bez vyznania a nezistené*	0,1	0,1	1,5	0,9	28,5	18,0

* kategória bez vyznania sa pri sčítaní obyvateľstva zisťovala až od roku 1921

Zdroje:

A magyar korona országaiban az 1881. év elején végrehajtott népszámlálás. II. kötet. Budapest, 1882

A magyar szent korona országainak 1910. évi népszámlálása, 42. kötet. Budapest, 1912

Štatistický lexikón obcí v krajine Slovenskej. Praha, 1936

Az 1930. évi népszámlálás, 83 kötet. Budapest, 1932

Očovský (1993) <http://www.statistics.sk/webdata/slov/scitanie/tab/tab4a.htm>

III.

Veková štruktúra príslušníkov evanjelickej cirkvi a. v. (Slovenská republika r. 2001)

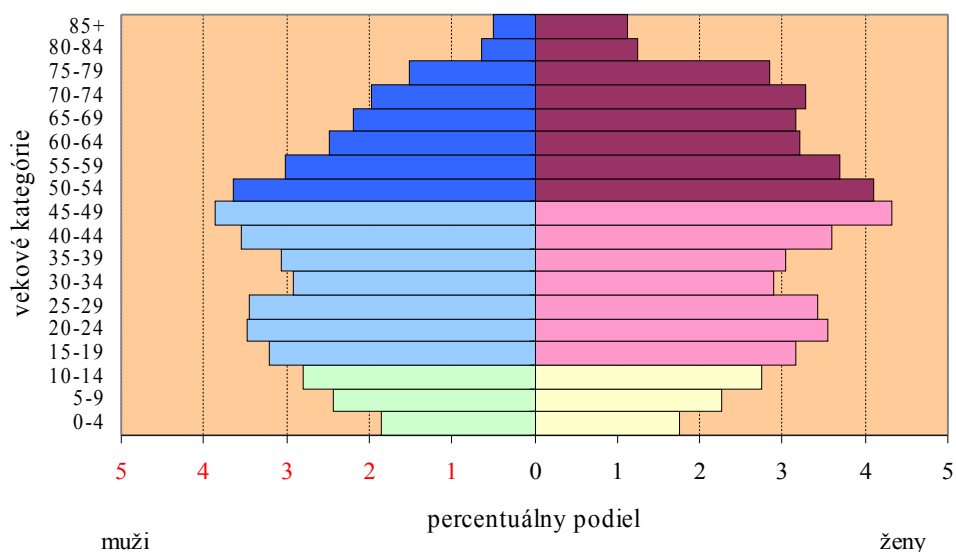
Podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001 **prevažovali v evanjelickej cirkvi a. v. ženy (53,5%)**, zvyšok 46,5% tvorili muži. **Len 13,9% z evanjelikov boli deti do 15 rokov**, to je najmenej spomedzi piatich najpočetnejších cirkví v SR.

Naopak ECAV vynikla v **najvyššom podiele ľudí starších ako 50 rokov – 38,6%**. **Pred reprodukčnou časťou populácie (deti do 15 rokov) je výrazne menšia ako po reprodukčnej (50-roční a starší)**. To sa môže v budúcnosti negatívne odraziť na nižšej schopnosti reprodukcie v porovnaní s ostatnými cirkvami.

Evanjelici majú taktiež najvyšší priemerný vek spomedzi ďalších štyroch najpočetnejších cirkví (rímskokatolíckej, gréckokatolíckej, reformovanej kresťanskej, pravoslávnej). Je to 38,5 roka. **Vekový medián¹ je 42,8 roka**, to znamená, že **polovica evanjelikov je staršia ako 42,8 rokov** (údaj z r. 2001).

Priemerný a mediánový vek spolu s inými ukazovateľmi veku vedú k **predpokladu, že v budúcnosti sa môže počet evanjelikov výraznejšie znížiť v dôsledku starnutia** tejto populácie, t. j. pribudne viac starších ľudí než detí (pozri graf).

**Veková štruktúra príslušníkov evanjelickej cirkvi a. v.
(SR 2001)**

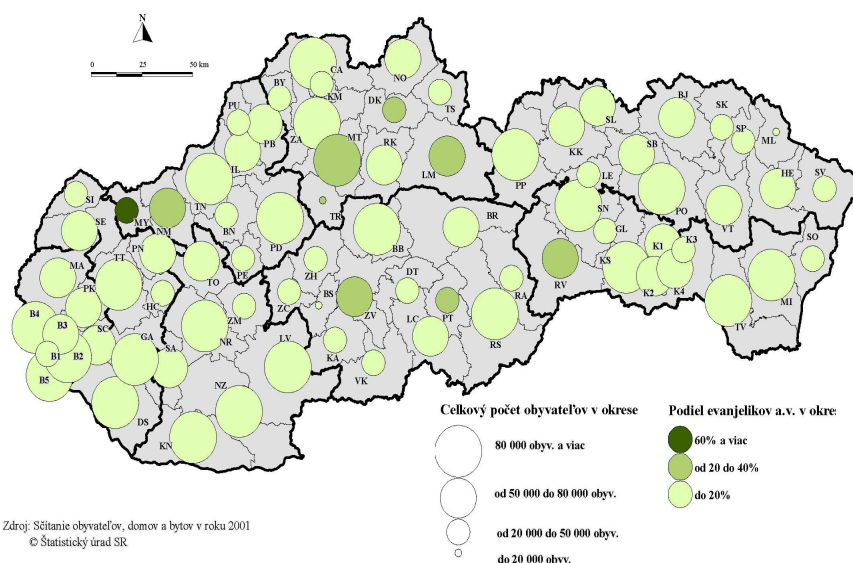
Podiel evanjelikov žijúcich v mestách a na vidieku je pomerne vyrovnaný, mierne prevládajú evanjelici v mestách.

Najviac evanjelikov žije aj podľa sčítania obyvateľstva v roku 2001 **v okresoch Liptovský Mikuláš, Martin, Banská Bystrica, Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Zvolen, Rožňava, Rimavská Sobota**. V týchto okresoch ich žije viac ako 10 000. Rozmiestnenie evanjelikov na území Slovenska súvisí s už spomínaným historickým vývojom jednotlivých oblastí.

¹ Vekový medián udáva vek tej jednotky vekovo vzostupne usporiadaného súboru obyvateľov, ktorá ho delí na dve rovnako početné polovice.

Podiel evanjelikov a. v. v okresoch SR podľa sčítania v roku 2001

autori: Juraj Majo, Viera Hluchá

Literatúra:

HLUCHÁ, Viera, *Vzťah religióznej štruktúry k pohlavnej a vekovej štruktúre*. Bakalárska práca. Katedra humánnej geografie a demogeografie Prírodovedeckej fakulty UK. Bratislava, 2004.
HLUCHÁ, Viera, *Religiózna štruktúra na Slovensku vo vzťahu k vybraným javom a štruktúram*. Ročníková práca. Katedra humánnej geografie a demogeografie Prírodovedeckej fakulty UK, Bratislava, 2005.
MINÁČOVÁ, Jana a kol., *Evanjelická cirkev a. v. na Slovensku, 1990 – 2005*, rkp.

Štatistické zdroje:

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001.
<http://www.infostat.sk/slovakpopin/data/maindata.htm>
<http://www.statistics.sk/webdata/slov/scitanie/tab/tab4a.htm>

IV. Cieľ misijnej stratégie

a/Osloviť a pozvať do cirkvi zostávajúcich cca 344 000* evanjelikov resp. sympatizantov ECAV, ktorí sa pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2001 prihlásili k ECAV na Slovensku (ECAV), ale nezúčastňujú sa pravidelne bohoslužieb a nezapájajú sa aktívne do cirkevno – zborového života ECAV.

b/Posilňovať u všetkých členov ECAV misijnú zodpovednosť za vonkajší svet, vyplývajúcu z veľkého poverenia Pána Ježiša (Mt 28,19-20). Na všetkých úrovniach ECAV pripravovať misijné programy, podporovať misijné projekty a zakladať novú misijnú prácu, a to najmä tam, kde je pripravená pôda a sú vytvorené podmienky pre túto prácu.

Poznámky*:

Pri sčítaní v r. 2001 sa k ECAV prihlásilo presne **372 858 občanov SR**.
Evanjelická cirkev a. v. v cirkevných zboroch eviduje **237 294 členov** (k 31. 12. 2005), ale len **cca 8 – 13 %** z nich sa zúčastňuje bohoslužieb a cirkevno – zborového života ECAV (pri 12 % je to 28 475 evanjelikov), **rozdiel – misijné pole ECAV na Slovensku – čo predstavuje cca 344 tis. ľudí**.

V.

Krátkodobá misijná stratégia ECAV na roky 2007 – 2008

Poslanie cirkevného zboru

Zadefinovanie identity

Každý cirkevný zbor – začínajúci i dlhé roky existujúci - si musí ohľadom misie aj svojej vlastnej existencie nevyhnutne položiť otázku: ***Kvôli čomu sme tu? Aká je naša úloha? Čo sa od nás očakáva?*** Pokiaľ na tieto otázky nevieme odpovedať, naša kresťanská viera nemá žiadny základ, nemá šancu obstáť pri kontakte s inými náboženstvami či filozofickými názormi, nemá motiváciu ani zmysel, neudáva žiadny smer, je pre dušu nepríťažlivá a neoslovuje okolie. Bez pochopenia poslania – slúžiť Bohu i ľuďom – nemožno zachrániť vieru jednotlivca ani vieru zboru. Cirkevný zbor si musí uvedomiť, k čomu ho Boh povolal a čo všetko z tohto povolania vyplýva. Zadefinovanie identity je teda prvým krokom k tomu, aby sa spoločenstvo veriacich stalo živým spoločenstvom. ***A poslaním cirkvi - a teda, samozrejme, aj zboru - je získavať ľudí pre Ježiša Krista. To je alfa i omega misie, hlavný program našej kresťanskej služby.*** Hnacou silou zboru nie je tradícia, osobnosť vodcu – farára, financie, zborové aktivity či údržba cirkevných budov. Životaschopné zbory nestoja na veľkolepých projektoch, silných osobnostiach alebo na kvalitnej reklame. ***Úspech či neúspech, zrod či zánik, rast či úpadok zboru je úplne závislý od toho, nakoľko je verný biblickým zásadám a odkazu Pána Ježiša Krista.***

Tri základné piliere misijného poslania zboru

1. Láska k Bohu aj k blížnemu

Každý cirkevný zbor musí vychádzať z prvého a zároveň najdôležitejšieho prikázania: ***„Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého srdca, z celej duše, z celej sily a z celej mysle, a svojho blížneho ako seba samého“*** (L 10, 27).

Rozhodujúcim kritériom života kresťana a takisto zboru je totiž láska. Láskou k Bohu a blížnemu zbor vzniká, trvá, hýbe sa, narastá a zdravo žije. Cirkev je povolaná k tomu, aby uctievala Boha. A to sa deje prostredníctvom toho, že Hospodina sme položili na prvé miesto v rebríčku hodnôt a Jeho vôľu uprednostňujeme pred všetkým ostatným. Robí nám radosť oslavovať Jeho sväté meno v spoločenstve veriacich a ďakovať Mu za všetky dobrodenia, ktorých sa nám dostáva na tele i na duši. Jemu prenechávame vedenie našich rodín a dovoľujeme Mu, aby budoval naše vzťahy. Všade a vo všetkom sa na Neho spoliehame a tým vlastne ukazujeme, akú lásku k Nemu prechovávame. Cirkev je tiež povolaná k tomu, aby slúžila človeku.

Slúžiť znamená prejavovať lásku voči iným tým, že naplníme ich potreby a liečime ich rany. ***Práve naša láska k blížnemu má najviac upútať a oslovovať naše okolie. Máme v spoločnosti pôsobiť ako magnet, ktorý priťahuje svojou obetavosťou, úctou a prívetivosťou. Ľudia sa musia jednoducho v našej prítomnosti cítiť príjemne a dobre. Láska je totiž kľúč od dverí ľudského srdca.***

2. Zvestovanie Slova Božieho a získavanie učeníkov

Druhým pilierom zboru je zvesť Slova Božieho a získavanie učeníkov. Boží Syn povedal: ***„Chod'te teda, čiňte mi učeníkmi všetky národy, krstiac ich v meno Otca i Syna i Ducha Svätého a učiac ich zachovávať všetko, čokoľvek som vám prikázal“*** (Mt 28, 19-20).

Sme Kristovými vyslancami a našou úlohou je evanjelizovať svet. Máme ľuďom hovoriť o Kristovom narodení, o Jeho učení a skutkoch, o Jeho smrti na kríži, o Jeho vzkriesení i druhom príchode. Taktiež o tom, čo z toho pre nás vyplýva. Cirkev je tu na to, aby privádzala stratených a hľadajúcich do Božej rodiny, vychovávala nových učeníkov

a prislúchala sviatosti. Má poskytovať a vytvárať spoločenstvo pokoja, radosti, pomoci, útechy a nádeje. **Zbor - ak má niešť v pravom zmysle slova tento prívlastok - sa musí prejavovať ako jedna Božia rodina, v ktorej človek nájde prijatie, odpustenie i zmierenie.**

Učenie je proces, v ktorom sa ľudia učia byť podobní Ježišovi Kristovi v myslení, cítení, slovách i skutkoch. To všetko s požehnaním nebeského Otca a pričinením Ducha Svätého. Kto nie je presiaknutý Duchom Svätým a nenesie Božie požehnanie, nemôže priniesť ovocie služby.

3. Zachovávanie Božích prikázaní

Posledným základným pilierom zboru a jeho života je zachovávanie Božích prikázaní. Ježiš, náš Pán a Spasiteľ, riekol: „**Ak ma milujete, zachovávajúte moje prikázanie**“ (J 14,15).

Zbor má ľud Boží vyučovať v znalostiach Písma Svätého, vzdelávať v evanjelickej viere, viesť k modlitbám a k plneniu Božej vôle.

Ak členovia zboru, vrátane duchovného pastiera, ohľadom zachovávanie Božích prikázaní zlyhávajú, modlitebný život nevedú a v znalostiach Biblie tápu, **je akékoľvek misijné úsilie zboru či jednotlivcov odsúdené na zánik.**

Nestačí iba zachraňovať hynúcich, nestačí iba upevňovať vo viere, nestačí sa iba obetovať. Pokiaľ veriaci človek žije v rozpore s Božími nariadeniami, jeho životu chýba pravda a vernosť. Nie je soľou zeme a svetlom sveta, ale suchou ratolesťou na vínnom kmeni. Jeho počínanie a príklad nepriťahuje, ale naopak odpudzuje a tých, čo stoja mimo cirkvi, odrádza od toho, aby sa rozhodli pre Krista. Dobrý príklad pri získavaní nových veriacich nemožno ničím nahradiť.

Preto i apoštol Pavel napísal Títovi: „**Dávaj im seba za vzor dobrých skutkov, v učení dokazuj neporušenosť a dôstojnosť, poskytuj im zdravé, bezúhonné slovo, aby sa protivník zahanbil, nemajúc čo zlého povedať o nás**“ (Tit 2,7-8). Uplatňovanie Božích prikázaní má teda významné miesto pri evanjelizácii sveta. Bez neho je akákoľvek misijná metóda či stratégia iba plytvaním času a energie.

VI.

Strednodobá misijná stratégia ECAV na roky 2007 – 2012

Čo robí živý zbor v mieste svojho pôsobenia

Ježišov misijný príkaz v Matúšovi 28,19n znie: „**Chodte teda, čiňte mi učeníkmi všetky národy, krstiac ich v meno Otca i Syna i Ducha Svätého a učiac ich zachovávať všetko, čokoľvek som vám prikázal. Ajhľa, ja som s vami po všetky dni, až do konca sveta.**“

V Markovi zase: **Chodte po celom svete, kážte evanjelium všetkému stvoreniu.** V arcipastierskej modlitbe zase Pán Ježiš hovorí: **Ako si mňa poslal do sveta, aj ja som ich poslal do sveta.** V týchto slovách je jasne zdôvodnená potreba, aby cirkev šla so zvesťou do tohto sveta.

Cirkev, cirkevný zbor nie je a nesmie byť miestom, kde sa kresťania starajú len sami o seba a o svoje potreby prípadne ak niekto príde do zboru tak sa ujmú.

Cirkev je základňou - východiskom - pre konanie misie vo svete. **Ako kresťania sme poslaní do sveta, a preto aj aktivity zboru musia byť namierené do sveta, t. j. do prostredia, v ktorom žijeme.**

Nie je možné sa stotožniť so svetom, pripodobniť sa svetu, ale je nutné niešť do sveta evanjelium. Aj v Novej zmluve je to práve cirkevný zbor, ktorý vysiela svojich misionárov a modlí sa za nich. Tak aj naše zbory majú konať misijnú prácu vo svojom okolí.

1. **Niešť evanjelium do sveta znamená hlásať radostnú zvesť** o spasení hriešnika skrze Božieho Syna, Pána Ježiša Krista

Túto zvesť nesú tí, ktorí boli znovuzrodení z vody a z Ducha. Túto zvesť treba nielen hlásať, ale aj konať, lebo máme prejavovať lásku k hriešnikom, ako ju prejavil Pán Ježiš nám, keď za nás zomrel.

Najprv musíme urobiť prieskum v akej oblasti je potrebné konať službu pre ľudí v mieste, kde sa nachádzame – napríklad: práca s deťmi, mládežou, rodinami, staršími. K tomuto prieskumu nie je potrebná žiadna veľká veda, stačí mať otvorené oči, uši a srdce a modliť sa. Pán Boh dáva veľa možností ako je možné zvestovať evanjelium. (Např. pre deti a mládež organizovať športové, turistické akcie, dať možnosť na neformálne stretnutie – vytvorenie tzv. bezprahového klubu, kde človek môže kedykoľvek prísť či odísť.)

2. Činnosť zboru navonok v mieste svojho pôsobenia – vonkajšia misia

Aká má byť táto činnosť? Odpoveď na túto otázku závisí od situácie konkrétneho zboru. Do hry vstupujú rôzne faktory: to či sa jedná o dedinský alebo mestský zbor, ďalším aspektom je počet členov zboru, vekové zloženie, sociálna štruktúra. Samozrejme, dôležité sú aj technické resp. finančné možnosti zboru, ale tie nemusia byť problémom, pokiaľ skutočne ide o živý zbor. Za všetko je potrebné sa modliť. Skôr ako vôbec niečo zbor začneme robiť, treba sa modliť za poznanie toho, k čomu nás Pán Cirkvi povoláva. Na modlitbách potom niest' všetko to, čo sa aj koná.

Práca zameraná na ľudí:

Celkom na úvod je potrebné premyslieť, aký postup zbor zvolí pri konaní konkrétnej misijnej služby. Je možné sa samozrejme inšpirovať aj u iných zboroch, ktoré konajú podobnú prácu. **V každej oblasti je potrebné sústrediť sa na duchovný rast člena zboru, vedenie člena v zbore k premene od pasívneho k aktívnemu učeníkovi Pána Ježiša.** To znamená, že každý kto je oslovený evanjeliom a ho prijíma sa postupne stáva ďalším misionárom – jeho vyslancom vo svete v ktorom žije.

Zodpovednosť za prácu by mal mať konkrétny človek, resp. tím ľudí, nemusí ísť nutne o farára. Personálna otázka je boľavou stránkou našich zborov, často sa vie čo treba urobiť, dokonca aj ako, **len niet ochotných spolupracovníkov, ktorí by brali na seba bremeno služby.** Ak v danom mieste je potreba nejakej služby, tak sú tu určite aj Bohom povolaní a obdarení ľudia, ktorí môžu túto službu konať. Ľudia zodpovední za misijnú oblasť práce v zbore by mali, samozrejme, vychovávať aj ďalších spolupracovníkov.

Cirkevný zbor (CZ) môže pôsobiť aj cez miestnu, komunálnu politiku. Je možné, aby niektorí členovia zboru kandidovali za poslancov a týmto spôsobom šířili kresťanské hodnoty do spoločenského života.

CZ môže misijne pôsobiť v miestnom kontexte napríklad konaním kultúrnych podujatí s kresťanským pozadím pri príležitosti kresťanských sviatkov apod.

Ako môže cirkev pomáhať kňazom, aby sa viac venovali misii

Mt 28,16-20: „Potom jedenásti učeníci šli do Galiley na vrch, kam im bol rozkázal Ježiš, a keď Ho uzreli, poklonili sa Mu; niektorí však pochybovali. Ježiš pristúpil k nim a povedal im: **Daná je mi všetka moc na nebi a na zemi. Chod'te teda, čiňte mi učeníkmi všetky národy, krstiac ich v meno Otca i Syna i Ducha Svätého a učiac ich zachovávať všetko, čokoľvek som vám prikázal. Ajh'ľa, ja som s vami po všetky dni, až do konca sveta. [Amen].**“

Všeobecné podnety z textu:

Misijná stratégia znamená činnosť.

V texte je niekoľko slovies, ktoré vyjadrujú, aké dielo v misii konajú ľudia a aké dielo koná Pán Ježiš.

1. **učeníci idú do Galiley** (misia nie je možná bez poslušnosti Ježišovmu príkazu. Čokoľvek iné, ako poslúchanie Ježiša, môže byť dobrá organizačná práca, ale nebude to misia.)

2. **učeníci uctievaajú Ježiša** (stredobodom misie je Ježiš, nie „misionovaný“ človek)
3. učeníci pochybujú (dokonca aj pochybujúcich vysielala Ježiš do práce. **V misijnej práci človek rastie.** Pán Ježiš nepovoláva do práce dokonalých ľudí, ale ľudí, ktorí prijali program posväcovania sa Božou prítomnosťou.)
4. **Ježiš zjavuje svoju moc** (autorita našej práce musí vyvierať z Krista.)
5. **Ježiš poveruje, vysielala** (Ježiš dáva vo svojom evanjeliu dostatok pokynov k tomu, o čom hovoriť, ako konať, dokonca aj celkom praktických rád do misijnej práce. Nám sa treba len držať Jeho pokynov.)
6. **Ježiš zaslubuje svoju prítomnosť** (prítomnosť v našej súčasnosti v Duchu Svätom, ktorá nám umožňuje čokoľvek konať i eschatologickú, ktorá dáva zmysel našej práci – **len vďaka Ježišovej prítomnosti v nás a pri nás je možná akákoľvek misijná práca, nie je to naše dielo.**)

Cirkev ako spoločenstvo veriacich podporuje misiu povolávaním veriacich do osobitnej služby, aby sa takto mohli misii venovať intenzívne a systematicky aj na odbornej úrovni. Pre úspech misie cirkiev musí podporovať duchovný aj odborný rast svojich profesionálnych pracovníkov, napríklad:

1. **na úrovni generálnej cirkvi (dištriktu) vytvorením pracovného prostredia, pracovnoprávných a duchovných vzťahov, v ktorých sa aj farár bude cítiť ako človek, Božie dieťa,** o ktoré sa ktosi zaujíma, o ktoré sa niekto stará, aby duchovne napredoval, rástol, a tak mohol sprostredkovať evanjelium ďalej,
2. na úrovni zboru **prijatím farára zo strany členov cirkevného zboru,**
3. **poskytnutím priestoru, v ktorom by si farári mohli nanovo uvedomovať,** znovu prežívať svoje vocatio interna, a prepojiť ho na symbolické potvrdenie vocatio externa zo strany cirkvi,
4. **systematickou prípravou spolupracovníkov v zboroch** a pre zbory, ktorí by takto boli vyškolení a zanielení pre konkrétny druh činnosti,
5. **starostlivosťou o rodiny kňazov.**

k bodu 1:

- konaním duchovnej pastorálnej starostlivosti o kňazov, ktorá by mala byť náplňou práce biskupov. Ak biskup v dnešnej podobe na tejto funkcii nemá priestor (čas) na túto prácu, treba uvažovať, kto ju má vykonávať, pretože farár nemôže byť sám sebe duchovným pastierom. Treba vytvoriť pastorálny obvod pre farára resp. farárov (napr. pomocný biskup, duchovný správca dištriktu alebo prostredníctvom ZED-u?). *Mk 6,34: „Keď Ježiš vystúpil, uzrel veľký zástup, i zľutoval sa nad ním, lebo boli ako ovce, ktoré nemajú pastiera“*,
- odbúraním administratívy, ktorú môže vykonať ústredie, resp., vytriedením toho, čo nie je potrebné, rozlíšením, čo je skutočne nevyhnutné,

k bodu 2:

- v zbore môže senior alebo biskup pred uvedením prichádzajúceho kňaza hovoriť s vedením zboru o prednostiach, obdarovaniach nového pracovníka, ktoré môže zbor s vďakou naplno využiť. Môže upozorniť na jeho handicap (zdravotné, výchovné, sociálne...), môže usmerniť zbor v tom, ako môže byť voči farárovi ústretový a nápomocný pri prekonávaní týchto handicapov,
- vedenie zboru, presbyterstvo, dozorca, jednotliví členovia zboru svojim ľudským prístupom k ordinovanému, otvorenosťou pre vytváranie vzťahu, povzbudením, pýtaním sa na jeho potreby, zdieľaním zápasov, preberaním spoluzodpovednosti, záujmom o farára a jeho rodinu v ľudskej rovine, usmerňovaním jeho pozornosti na problémové oblasti, vvedením do reálií konkrétneho prostredia, ktoré môže byť prichádzajúcemu ordinovanému neznáme,

- uplatňovaním princípu vzájomnosti v láske, napomínaní, odpúšťaní, nesení zodpovednosti za zbor (R 12, 10-13: „*Naklonení v bratskej láske, predbiehajte sa navzájom v úctivosti, nebudte leniví v horlivosti, duchom vrúcni, slúžte Pánovi; veselte sa v nádeji, v súžení budte trpezliví, v modlitbe vytrvalí, k potrebám svätých ochotní, k hosťom pohostinní*“),

k bodu 3:

Cirkev by mohla svojim duchovným pracovníkom poskytnúť priestor na duchovnú a osobnostnú sebareflexiu a vnútorné budovanie napr. v rámci organizovaných dní ticha, alebo pravidelných duchovných cvičení, ktoré by duchovní museli absolvovať každých 5 rokov, napr. v dĺžke jedného týždňa. V rámci tohto povinného duchovného cvičenia môže byť určený:

- deň na sebareflexiu (Ako a kedy sa modlím? Koľko času venujem modlitbe? Aké zážitky mám v modlitebnom živote? Čo dôležité som prečítal v Božom Slove pre seba? Ktoré slovo Biblie je pre mňa problémom a prečo? Ktoré slovo ma dodnes sprevádza ako zlatý verš mojej služby? Kto rozhoduje v mojom rebríčku hodnôt? Ž 139,23: „*Preskúmaj ma, ó Bože, poznaj moje srdce; skúmaj ma a poznaj moje myšlienky!*“,
- deň modlitieb (vo vhodne vybratom priestore čas prežitý v modlitbách v rozvrhu po hodinách za jednotlivé okruhy – skúsenosti ukazujú, že vhodne motivovanému spoločenstvu ani hodina modlitieb nestačí na vyčerpanie všetkých podnetov). F 4,16: „*Stále sa radujte, neprestajne sa modlite! Za všetko ďakujte ...Bratia, modlite sa aj za nás!*“,
- deň na fyzickú rekondíciu s poukazom na potrebu starostlivosti o zdravie, ktoré je v živote duchovného pre službu potrebné (rady ohľadom spevu, hlasu, fyzickej kondície, iné špecifické zdravotnícke pokyny),
- deň na návštevu vhodne vybratého cirkevného zboru, cirkevnej aktivity (diakonická ustanovizeň, univerzitné pastoračné centrum (UPC), cirkevná škola, misijná aktivita, práca SEM, Detskej misie, Rodinné spoločenstvá (RoS) a pod.) 1 Tes 5,11: „*Preto sa potešujte vospolok a povzbudzujte navzájom, ako aj robíte*“,
- deň pre rozsiahlejšiu odbornú prednášku s diskusiou, možnosťou seminárneho spracovania, resp. workshopu na danú tému,
- deň tréningu šafárenia (s časom – časový menežment; so svojim talentami – podnecovanie rozvoja svojich daností; s financiami – dobročinnosť a jej múdre regulovanie...)

Program jednotlivých okruhov by sa mohol vhodne kombinovať alebo prebehnúť v týchto blokoch. Mal by zmysel, keby bol neodmysliteľnou súčasťou našej prípravy na pokračujúcu službu. Ide vlastne o alternatívu „trvale udržateľného rozvoja“. Často nerozumne premrháme svoje zdravie, nadšenie, schopnosti alebo časové danosti len preto, že sme nemali kedy a nemali s kým zväziť, čo vlastne od nás Pán Boh chce a čo nám v službe ponúka.

V Nórsku po desiatich rokoch v službe ordinovaný môže (alebo musí?) absolvovať niekoľkomesačné študijné voľno na teologickej fakulte. Aj teologické myslenie sa vyvíja. 20 rokov po absolvovaní fakulty sa vystrieda i profesorský zbor a s ním i oblasť literatúry, ktorá je zdrojom teologického vzdelávania. Absolvovať sériu prednášok po 10 alebo 20 rokoch služby by mohlo znamenať výzvu a možnosť duchovného teologického občerstvenia,

k bodu 4:

- vzdelávaním neordinovaných v činnostiach, ktoré robí farár, ale mohol by ich robiť aj niekto druhý; ich povzbudzovaním, aby na seba brali zodpovednosť a aby takto umožnili farárovi viac sa sústrediť na duchovnú prácu.

4 M 8,24: „*Toto bude platiť o levítoch: od dvadsaťpäťročného vyššie každý má vstúpiť do služby pri svätostánku. Ale v päťdesiatich rokoch odíde zo služby a nebude ďalej slúžiť. Nech posluguje svojim bratom vo svätostánku, keď budú konať službu, avšak sám službu nebude vykonávať. Tak urob s levítmi, čo sa týka ich povinností Sk 6,2-4: „Dvanásť zvolali teda všetkých učeníkov a povedali: Neprichodí nám opustiť slovo Božie a obsluhovať pri stoloch. Preto vyhliadnite si, bratia, spomedzi seba sedem osvedčených mužov, plných Ducha a múdrosti, ktorých ustanovíme na túto službu; my však budeme usilovní na modlitbách a v službe slova*“.

Škola typu Biblickej školy v Martine môže vychovať spolupracovníkov, ktorí by v mnohom mohli farárom pomôcť. Aby spolupráca fungovala, bolo by potrebné, aby sa farári mohli prísť na školu oboznámiť so spôsobom prípravy, s ponukou činností, aktivít, ku ktorým absolventov na škole pripravujú,

k bodu 5:

- **aj pre evanjelického farára je rodina prirodzeným zázemím**, z ktorého vychádza, ktoré ho môže buď podporovať alebo mu prekážať v jeho práci. Tak ako duchovnú podporu a starostlivosť potrebuje kňaz sám, potrebuje ju aj jeho rodina,
- **v Nemecku už dlhšie existujú cirkvou podporované stretnutia pre manželky farárov, na ktorých je pre ne pripravovaný špeciálny program**, ktorý im pomáha prežívať ich úlohu zmysluplne. V dnešnej dobe by tento program mohli absolvovať aj neordinovaní manželia žien - faráriek. Manželských partnerov ordinovaných služobníkov cirkevny zbor vníma ako súčasť ich služby v zbore, preto by veľmi prospela istá pozornosť cirkvi aj v tejto oblasti.

VII.

Dlhodobá misijná stratégia ECAV

Čo robí živý zbor v misii zo zboru do cirkvi, a zo zboru do zahraničia

Každý zbor by si mal zdefinovať svoje misijné poslanie a priority nasmerované von zo zboru. Ak je zbor misijne aktívny, potom aj duchovne napreduje. Zbory si v dejinách cirkvi vždy pomáhali a slúžili. Poznáme aj z dejín našej cirkvi, že boli časy, keď sme prijímali pomoc a keď naše zbory, naša cirkev pomáhali v Čechách.

Rímskym 15, 26-27: **„Macedónia a Achája totiž uznali za dobré urobiť nejakú zbierku pre chudobných svätých v Jeruzaleme.“** Uznali to za dobré a sú im to aj povinné. Lebo keď sa (bývalí) pohania stali účastníkmi ich duchovných pokladov, oni sú zase povinní poslúžiť im aj hmotnými darmi.

1. Každý (živý silnejší) zbor má jeden misijný cieľ v rámci cirkvi a územia Slovenska - pomáhať svojimi darmi aspoň jednému (slabšiemu) zboru (na princípe solidarity)

Mať živé modlitebné prepojenie s týmto zborom, a tým aj zoznámenie sa, s akými ťažkosťami zápasí, s čím sa mu darí a čo potrebuje zlepšiť. Modlitby (a pomoc) sú vtedy najúčinnnejšie, ak sa ľudia poznajú a vedia o sebe.

Skutky 11,29-30: **„Preto si učeníci umienili, že každý podľa svojej možnosti pošle niečo bratom v Judsku na pomoc. Tak aj urobili a poslali starším (podporu) po Barnabášovi a Saulovi.“**

Pomoc pri konkrétnych veciach, napr. pri organizovaní táborov detí, mládeže, rodín atď. Prípadne ponúknuť miesta na svojich táboroch pre členov družobného zboru.

Dalej je možnosť pomôcť inému zboru pri niektorej činnosti, ktorá sa v našom zbore osvedčila a máme s ňou dobré skúsenosti. Konkrétna pomoc napr. pri rozbehu niektorého typu práce s deťmi, konfirmandmi, rodinami, staršími apod.

2. Cirkevny zbor v rámci svojich možností má jeden misijný cieľ v zahraničnej misii

Skutky 13,1-3: **„V Antiochii, pri tamojšom cirkevnom zbore... Keď raz slúžili Pánovi a postili sa, riekol Duch Svätý: Oddel'te mi Barnabáša a Saula pre prácu, do ktorej som ich povolal.“**

- **modlitby za konkrétnu misijnú oblasť**, zbor alebo krajinu, za konkrétneho človeka, ako to na viacerých miestach čítame nielen v Novej zmluve – napr.: *„cirkevny zbor sa horlivo modlil k Bohu za neho“ (Sk 12,5),*

- **finančná podpora misionára v zahraničí,**

- **finančná podpora misijného tímu, ktorý pôsobí v zahraničí,**

1 Korintským 16,2: **„Nech každý z vás každú nedel' u odloží, čo mohol usporiť, aby sa zbierka nekonala práve vtedy, keď prídem.“**

- **podpora projektov v zahraničnej misii** – napr. prekladu Biblie do jazykov, do ktorých

ešte nie je Božie slovo preložené,

- priamy kontakt so zborom v zahraničí a konkrétna pomoc tomuto zboru v rozvíjaní duchovného života, ale tiež jeho misijnej práce (von zo zboru v tejto krajine).

To je len niekoľko typov, z ktorých si môžu cirkevné zbory na Slovensku vybrať. Možností je ďaleko viac. A tiež krajín, ktorým je možné pomôcť – napr. Rumunsko, Srbsko, Rusko, Ukrajina atď.

Tu je možné konať len podľa hospodárskych a duchovných zdrojov zboru a podľa svojho obdarovania si vybrať spôsob misijnej práce a stanoviť si misijný cieľ. Isteže, každý zbor si vyberie podľa svojich obdarovaní, ale nemal by to byť alibistický výber.

Misijný cieľ by mal zbor plniť nie sporadicky, ale systematicky v priebehu celého roku.

Misiu koná zbor nie pre nejaký módný trend, ale pre rast cirkvi a vlastný duchovný úžitok.

Skutky 16,4-5: ***„Kadiaľ chodili po mestách, všade nariad'ovali zachovávať ustanovenia, na ktorých sa uzniesli apoštolovia a starší v Jeruzaleme. A tak sa cirkevné zbory utvrdzovali vo viere a rozmnožovali počtom zo dňa na deň.“***

Pomoc vyšších COJ a cirkevno-zborového spoločenstva cirkevnému zboru

Židom 13,17: ***„Poslúchajte svojich vodcov a podriad'ujte sa im, ved' oni bdejú nad vašimi dušami ako takí, ktorí budú účtovať z toho; nech to robia s radosťou, a nie so vzdychmi; lebo to by vám nebolo na úžitok.“***

Uvedený biblický citát nenabáda len tak k nejakému podriad'ovaniu, ale k podriad'ovaniu, kedy jasne Duchom Svätým spojení vnímame, že vodca vníma svoju zodpovednosť pred Bohom, aby mohol vydať počet zo spravovania zverených mu veriacich. Pre dobro veriacich niekedy treba urobiť aj nepopulárne kroky. No neprotivíť sa evanjeliu a Božiemu povolaniu. Jasne nám z textu vyplýva, že vodca, predstavený musí byť pokorný a trpezlivý, aby napomínaný veriaci ľud – následne pokorne sa správajúci - nebol zvedený na scestie, t. j. mimo evanjelium.

Rímskym 13,1: ***„Každá duša buď poddaná nadriadeným vrchnostiam. Lebo nieto vrchnosti, iba ak od Boha; a tie, čo sú, sú zriadené Bohom.“***

Rímskym 13,2: ***„Kto sa teda protiví vrchnosti, Božiemu zriadeniu sa protiví; a tí, čo sa protivia, priťahujú si súd.“***

Rímskym 13,3: ***„Lebo vladári nie sú na postrach tým, čo dobre činia, ale tým, čo zle činia. Chceš sa nebáť vrchnosti? Čiň dobre a budeš mať chválu od nej.“***

Ak vrchnosť vyžaduje dodržiavanie povinností, tak to je práve to, čomu by sme sa nemali protivíť, ale to sa týka vrchnosti svetskej, teda tej ktorá má meč. **No dodržiavanie povinnosti a práv je zaiste nutné dodržiavať aj v cirkvi!**

Hlavné body:

1. ***stratégia, v ktorej je viditeľné, že predstavenému je jasné vedenie Božím Duchom v spravovaní veriaceho ľudu. To znamená pri výbere CZ byť pri kazateľoch a žiadať ich o pomoc aj pri ich umiestňovaní s ohľadom na vnútro - misijné ciele, ale aj misiú cirkvi ako takej.*** Pridržiavajúc sa Božieho Slova a evanjelia, Pána Ježiša Krista a milosti nám danej v Kristovi. Dohliadať potom aj na vzdelávanie v CZ, výchovu v CZ v zmysle Božieho Slova.

V Efezským 2,19 -22: ***„A tak teda nie ste už cudzinci ani prišelci; ale ste spoluobčania svätých a domáci Boží, vybudovaní na základe apoštolov a prorokov, pričom uholným kameňom je sám Ježiš Kristus, na ktorom každé stavanie, (príslušne) pospájané, rastie v chrám svätý v Pánovi, a na ktorom aj vy budete v Duchu spolu zbudovaní v príbytok Boží.“***

Už na EBF UK vychovávať teologický dorast k misii.

Napomáhať tiež vzdelávaniu a výchove neordinovaných spolupracovníkov, ktorí by boli aktívnou súčasťou misijného tímu pod vedením bratov farárov resp. sestier faráriek v CZ.

2. **Byť nápomocný a podporovať vznik a rozvoj nových misijných staníc, misijných centier (UPC v univerzitných mestách, Mládežnícke centrum Veľký Slavkov...) a ich misijnému pôsobeniu do CZ, a tiež podporovať a napomáhať pri organizovaní misijných podujatí,**
3. **koordinovať a zjednocovať prípravu a tvorbu materiálov napomáhajúcich misii** (materiály pre detské besiedky, literárnu a básnickú tvorbu misijného charakteru, materiály pre vyučovanie náboženstva, vzdelávanie presbyterov, ale i strednej či staršej generácie, materiály vhodné pre mládež...), byť nápomocný pri potrebách zborov v zabezpečení jednotného prístupu k vyučovaniu a vedeniu. Vyučovanie na každom stupni má viesť k živej viere v Pána Ježiša Krista,
4. doba si vyžaduje aj **sledovanie jasnosti a čistoty zvestovania Božieho Slova**, prípadne citlivé sledovanie a chránenie si vlastnej identity, aby forma neubrala na podstate (písmo, milosť, viera),
5. **včasné riešenie, urovnávanie hádok, sporov, ktoré by jednou zo strán sporu mohli uviesť svedomie veriaceho ľudu do hriechu.** Matúš 5:22 **„Ale ja vám hovorím: Každý, kto sa hnevá na brata, prepadne súdu,“**
6. 2 Korinským 13,8: **„Nič nemôžeme proti pravde, ale za pravdu.“** - tu je nám treba myslieť na to, **aby sme sa navzájom napomínali, naprávali, nie aby sme sa zatracovali;** Rímskym 15,2: **„Každý z nás nech myslí na svojho blížneho, aby mu to bolo na dobro, na budovanie.“** Najmä v čase, keď by prišlo niekomu na um, že by si azda milosť mohol nejako zaslúžiť; možno aj žiť v myšlienke, že je najlepší, či azda najväčší v CZ...., dbať aj na poriadok, slušnosť a vzájomné prejavovanie úcty v cirkvi, CZ; vydávať aj potrebné nariadenia, aby nevznikol chaos, ale aby bol poriadok. Nie však preto, aby sme si nejako pomohli k spásu, k milosti, či k získaniu moci! Z toho vyplýva aj sledovanie dodržiavania nariadení!
7. **Spoločenstvá cirkevných zborov, ktoré sú skúsenejšie, zdatnejšie v rôznych oblastiach zborového života majú byť nápomocné slabším cirkevným zborom,**
8. **zaujímať sa o myšlienky kresťanského šafárenia (KŠ) a ich aplikáciu v CZ. Kresťanské šafárenie nie je len o financiách, ale predovšetkým o vedení kresťanov k uplatňovaniu svojich darov od Boha – talentov – pre spoločné dobro cirkvi** (I. pilier KŠ),
9. **v dnešnej postmodernej dobe, kedy si misijné oslovenie súčasného človeka vyžaduje oveľa viac času zo strany duchovného pastiera CZ aj jeho spolupracovníkov**, venovať náležitú pozornosť II. pilieru kresťanského šafárenia, t. j. **dobrému šafáreniu s časom (ordinovaných i neordinovaných), ktorý každodenne dostávame od Pána Boha ako dar,**
10. myslieť na **hospodárenie s financiami a hmotnými darmi** (III. pilier kresťanského šafárenia), tak **tajomstvo hlavného zdroja financií pre cirkev do budúcnosti** je skryté v texte Mt 17,27: **„...chod', hod' do mora udicu, vezmi rybu, ktorá sa prvá chytí, otvor jej ústa, nájdeš v nej peniaz, vezmi ho a daj im za mňa i za seba.“** Tu je **duchovné vnímanie financovania cirkvi: najprv (1) získavať ľudí pre Krista, (2) získaní ľudia (kresťania) následne prinesú (darujú, len ich treba k tomu viesť)** financie pre cirkev. Ľudia sú najlepším a najistejším zdrojom financií ECAV do budúcnosti. Kresťanský ľud vo svojej viere a vďaka naproti Otcovi a Pánovi Ježišovi Kristovi práve svojimi talentami a darmi má zarábať nato, aby sa prejavila Božia moc: 2 Korinským 9,8: **„A Boh má moc vo všetkom rozhojniť pri vás svoju milosť, aby ste vo všetkom mali vždy dostatok všetkého (pre seba), aj nadbytok pre každý skutok,“** na udelenie chudobnému a zabezpečenie života cirkvi. Často nás práve spravovanie hospodárskych vecí okráda o to **podstatné, čo máme v cirkvi robiť – t. j. misiú.** Je veľa hádok a sporov kvôli

financiám a hospodárskym veciam - tam si nás knieža tohto sveta veľmi ľahko nájde a takto mu dávame priestor. Cirkev, to nie sú naše budovy, ale živý Kristus v nás.

VIII. Záver

Hlavná misijná stratégia pre cirkev je obsiahnutá v príkaze Pána Ježiša Krista zaznamenanom tesne pred Jeho nanebovstúpením v Mt 28,19-20: „**Chod'te teda, čiňte mi učeníkmi...**“.

Budovať otvorené zbory s viacdimenzionálnym modelom života - deti, mládež, rodina, stredná generácia, podnikatelia, ..., staršia generácia – spoločenstvo, ktoré sa vie navzájom prijať a vytvoriť domov a duchovné hodnoty.

Prinášať kresťanské hodnoty a kresťanské svedectvo do všetkých oblastí života spoločnosti cez členov cirkvi a ich verejnú angažovanosť.

Misijnému poslaniu cirkvi prispôbiť vzdelávanie pracovníkov v cirkvi.

Potrebné je zameriavať misijné podujatia nielen smerom ku členom cirkvi (vnútorná misia), ale aj ku nekresťanom. A to na všetkých úrovniach od zboru až po celú cirkev.

Vierou vidíme budúcnosť našej cirkvi ako **živé telo Kristovo**, „*ecclesia semper reformanda*“, t.j. cirkev stále sa reformujúcu. **Modernú cirkev 3. tisícročia** s pevným a **nemenným základom, Ježišom Kristom**, ktorá dokáže **pružne a zodpovedne reagovať** na potreby a výzvy doby. Cirkev, ktorá s úctou a pokorou **prevezme štafetu viery** od tých, ktorí boli pred nami a po - Pánom Bohom vymedzenom - čase ju **odovzdá tým, ktorí prídu** po nás.

Textová časť:

Zostavili a vypracovali: VMV ECAV a synodálna pracovná skupina Misia a kresťanské šafárenie.

Autori: Ján Brozman, Ján Jančo, Jana Mináčová, Ivan Mucha, Pavel Tomka, Ján Velebír.

Spolupracovali: Martina Krivdová, Štefan Kiss, Ľubomír Badiar

Redigovali: Ján Jančo, Jana Mináčová

Grafická úprava: Ľubomír Badiar

Materiál na Synodu ECAV na Slovensku v r. 2007.

Bratislava, apríl 2007.

Návrh uznesení:

1. Synoda schvaľuje predložený dokument **Misijná stratégia Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku** a zaväzuje cirkevné zbory aby na základe tohto dokumentu vypracovali **misijnú stratégiu svojho cirkevného zboru.**

Termín: do 28. 02. 2008

Zodpovedné: predsedníctva CZ

2. Synoda poveruje VMV a synodálnu pracovnú skupinu Misia a kresťanské šafárenie, aby vyhodnotili napĺňanie misijnej stratégie cirkvi po uplynutí najbližších dvoch rokov.

Termín: do 30. 04. 2009

Zodpovedný: predseda VMV

3. Synoda poveruje VMV a synodálnu pracovnú skupinu Misia a kresťanské šafárenie, aby vypracovala prieskum misijných možností cirkevných zborov podľa vekovej štruktúry a miesta pôsobenia cirkevných zborov, t. j. v mestách a na vidieku.

Termín: do 30. 04. 2008

Zodpovedný: predseda VMV

Mgr. Ján Jančo
predseda VMV ECAV